

Potek razprav za izredno skupščino in sporazum v JUU

POSLOVNIK ZA SKUPŠTINE I ZBOROVE JUU.

Predlog za vanredno skupščino 4. III. 1934 u Beogradu. Saglasno primljen na sednici sviju protsednika banovinskih sekcija JUU.

Na osnovi čl. 33 pravila JUU predlaže se Glavnoj skupštini ovaj poslovnik za skupštine i zborove JUU na odobrenje.

Sastanak delegata i verifikacija njihovih punomoćja.

§ 1. Onaj dan u koji je skupština sazvana svi su delegati dužni biti u zakazano vreme na zakazanom mestu skupštine, a na skupštini moraju ostati sve dok protsednik skupštine ne zaključi.

§ 2. Skupštinu otvara protsednik nadležne organizacijske jedinice. Sekretarske poslove vode delegati. Spisak skupštinskih sekretara predlažu protsednici sekcija odnosno sreskih društava. Skupština izabire sekretare za svaku skupštinu napose na predlog protsednika skupštine.

§ 3. Već na početku skupštine moraju svi delegati predati protsedniku svoja punomoćstva, koja sadržaju ime korporacije koju delegati zastupaju, datum izbora, žig i drugo potrebno. To mora da je vidljivo iz poziva što ga donosi svaki delegat sa sobom.

§ 4. Društva i sekcije dužne su protsednikom predložiti odmah na početku skupštine spisak izabranih delegata i punopravnih, punomoćnih članova.

§ 5. Skupština izabire posle toga verifikacioni odbor, koji se sastoji od 10 članova za glavnu i tri člana za banovinsku skupštinu. Ako se podnosi jedino jedna lista, izbor se vrši aklamacijom, u protivnom tajnim glasanjem po proporcionalnom sistemu.

Rezultat izbora utvrđuje protsednik.

§ 6. Verifikacioni odbor bira sebi protsednika, sekretara i jednog ili više izvestilaca. Verifikacionom odboru upućuje protsednik punomoćstva, spiskove punopravnih članova skupštine i sve eventualne žalbe protiv izbora delegata, i te žalbe moraju da budu pisane. Verifikacioni odbor mora odmah početi sa radom i prvi podneti skupštini izveštaj.

§ 7. Dok je verifikacijski odbor podneo svoj izveštaj, pristupa skupština pretresu tog izveštaja.

Svaki delegat, dok mu izbor nije eventualno poništen ili mandat osporen, ima pravo prisustvovati i rešavati u skupštini, osim o svome mandatu.

§ 8. Pošto se izveštaj pročita, stavlja se na pretres prvo predlog o mandatima koji nisu osporeni. Debata o njima može da traje najviše po sata a delegati mogu da govore najviše po pet minuta. Posle toga se glasa po tim mandatima u celini. Zatim se vrši pretres o izveštaju verifikacionog odbora za poništene i osporene mandate, t. j. ako ima takvih slučajeva. Ta rasprava može trajati najviše jedan sat a delegati, čiji su mandati u pitanju, mogu govoriti najviše deset minuta, i ostali pet minuta. O osporenim mandatima glasa se za svaki slučaj napose.

Delegati čije mandate skupština nije verifikovala moraju napustiti posle glasanja delegatska mesta.

§ 9. Glavni odbor može po potrebi tražiti da delegati daju pre početka skupštine naročitu izjavu, da će čuvati ugled i interes staleža i organizacije, poštovati pravila i poslovnik te da će se pokoravati odredbama protsedništva te skupštinskog disciplinskog odbora.

§ 10. Slučajevi, u kojima učitelj ne može da bude član ili delegat, vide se iz 15 i 25 člana pravila JUU.

Pretsedništvo skupštine.

§ 11. Predsedništvo skupštine sačinjavaju: protsednik dotične organizacijske jedinice, potpredsednici, sekretar jedinice i na glavnoj skupštini protsednici sekcija.

§ 12. Skupštinske poslove vode posle svršene verifikacije i potpredsednici, odnosno na glavnoj skupštini i protsednici sekcija po redu kako odredi upravni odbor.

§ 13. Sekretar jedinice dužan je brinuti se: da su skupštinski sekretari na svom mestu, da imaju potreban materijal, da dobiju svu potrebnu prepisku, da vode i blagovremeno predaju zapisnike sa potpisima. Po sporazumu s protsedništvom on daje i novinarima potreban materijal za izveštaje.

§ 14. Ako koji član skupštinskog časnništva dađe ostavku na svoj položaj smatraće se rešenim onda, kada skupština primi k znanju ovu ostavku.

§ 15. Dužnost je protsednika da objektivno i nepristrano vodi sednice i održava red, da se stara o urednom otpravljanju poslova skupštinskog sekretarijata, kao i dostojanstvo i bezbednost u skupštini i odborima. Stara se i za to, da rad u odborima ne zastaje i da se ne prekida.

Onaj koji protsedava, ne sme da debatira i glasa.

§ 16. Dužnost skupštinskih sekretara je, da beleže tok debata, predloge, rešenja i ishod glasanja, te sastavljaju zapisnike. Zapisnik moraju svršiti do svake naredne sednice, a potpisuju ga svi.

Skupštinski odbori.

§ 17. Za proučavanje predloga i drugih predmeta skupštinskog rada, bira skupština pojedine odbore. Ti su odbori stalni, ili privremeni za proučavanje pojedinih pitanja. Stalni odbori su: 1) verifikacioni; 2) finansijski; 3) odbor za proučavanje izveštaja uprave; 4) skupštinski disciplinski odbor i t. d.

Privremeni odbori se biraju za proučavanje predloga koje predlaže skupština uprava, odnosno društva i sekcije, kao i za proučavanje ostalih predmeta, za koje skupština smatra, da je potrebno uputiti ih u naročiti odbor.

§ 18. Svi se odbori biraju po kandidacionim listama, koje moraju biti potpisane po propisima predviđenim za izboru na osnovi čl. 22 pravila.

Ako bi se podnela samo jedna lista, izbor se vrši aklamacijom. Ako je više lista izbor se također vrši aklamacijom, ako nije poseban pismeni zahtev za tajno glasanje. Ovaj zahtev mora da bude potpisan od onoliko broja punopravnih članova koliko se traži i za podnošenje liste.

Izabrani se kandidati dele po proporcionalnom sistemu.

§ 19. Skupštinski odbori imaju po 12 članova za glavnu skupštinu, a od 3 do 9 člana za banovinske skupštine.

U pojedinim stručnim pitanjima može uprava Udruženja da odredi posebne eksperte kao izvestioce skupštine.

§ 20. Svaki će odbor izabrati (većinom glasova) sebi protsednika i sekretara, a o svom radu vodi kratak zapisnik.

Mesto i vreme odborskih sednica objavljuje skupštinsko predsedništvo posle izbora pojedinih odbora.

Predsedništvo skupštine dostavlja najstarijem članu svakoga odbora sav potrebni materijal i prepisku.

Do konstituiranja odbora protsedva u odboru najstariji član.

U zapisnik se unose imena sviju prisutnih i odsutnih odborskih članova, pismeno predani predlozi, zaključci i ishod glasanja. Skupština može odrediti i rok do koga treba odbor

da podnese izveštaj. Ako se odbor ne drži toga roka, ni nema kvoruma, ili nije za rad sposoban, može skupština izabrati nov odbor.

Odbor može da radi, ako je prisutno 2/3 odborskih članova.

Zaključci su punopravni ako glasa za njih nepoložna većina prisutnih članova; ako je jednaki broj glasova za i protiv, smatra se da je predlog primljen.

Na mesta odborskih članova, koja se uprazne odrede, dolaze na listu, odnosno protsednik imenuje nove. Otklanjenje izbora smatra se opravdanim samo onda, ako se iskaže odmah posle izbora.

§ 21. Kada odbor završi svoj rad, izabere jednoga ili više izvestilaca, koji će u skupštini čitati izveštaj i predlog odbora.

U slučaju, kad se odbor podeli na većinu i manjinu, obe strane imaju svoga izvestioca.

Odvajana mišljenja bilo u načelu ili kod pojedinih pitanja o kojima se u odboru rešava, a koja se predlože i obrazloži, izneće se zajedno sa izveštajem većine pred skupštinu, gde to može da brani član odbora koji se tako odvojio u mišljenju.

Odbor je dužan predati svoj izveštaj skupštinskom predsedništvu najkasnije pola sata po završenom pretresu. U odborskim zapisnicima se mora uvesti početak i svršetak odborskih sednica.

§ 23. Odbori mogu u pojedinim pitanjima putem svojih protsednika saslušati upravu ako to traži jedan član odbora.

§ 24. Za sednice treba spremiti naročite prostorije, da ne budu smetani u radu.

Na lokalima gde zasedaju odbori mora biti označeno ime odbora i imena izabranih članova ovog odbora.

§ 25. Sednice odbora vrše se kada plenum ne radi, a u vreme kada radi plenum onda ako to skupština odobri.

Sednice skupštine.

§ 26. Sednice skupštine otvara i vodi protsednik, mogu ih voditi i potpredsednici, ili na glavnim skupštinama protsednici sekcija po odredbi protsednika.

Predsedavajući vodi brigu, da skupština radi tačno po pravilima i poslovniku i da se stalno očuva potpuni red.

§ 27. Sednice su za članove JUU javne, kako određuju nadležna pravila JUU. Ali se one mogu pretvoriti u tajne, kada to u općem interesu zahteva protsednik skupštine ili uprava, zatim na banovinskim skupštinama 1/2, a na glavnim 1/3 delegata, i ako to skupština zaključi. O ovom predlogu glasa se bez debate. Predmeti o kojima se bude savetovalo u tajnoj sednici pretresaću se, ako bude potrebno, i u odborima tajno, pa to i ostaje tajnom za sve, osim za punopravne članove skupštine. Ako se komu delegatu dokaže, da nije očuvao tajnu, može ga skupštinski disciplinski odbor isključiti od daljnjih tajnih sednica, ili ga predati staleškom sudu da postupa protiv njega.

Izjave, predlozi i izveštaji uprave na tajnim sednicama mogu se predati staleškoj i ostaloj javnosti jedino dopuštanjem uprave.

§ 28. Dnevni red skupština sastavljaju nadležni odbori u smislu odredaba pravila JUU. Dnevni red može promeniti jedino skupština posebnim zaključkom. Predmeti po dnevnom redu, koji se nisu mogli rešiti na jednoj sednici postavljaju se na prvo mesto u dnevni red naredne sednice. Ako se dnevni red nije mogao provesti zbog nemanja kvoruma može protsednik zaključiti skupštinu i pre svršetka dnevnog reda. No delegati imaju pravo tražiti od predsedništva da se pre toga ustanovi kvorum.

§ 29. Zapisnik skupštine vodiće izabrani sekretari redom koji odredi protsednik. Zapisnici se čitaju početkom svake naredne skupštinske sednice, ukoliko § 45 ovog pravilnika ne dopušta drugačije. U zapisnik se beleže: 1) saopštenje predsedništva i uprave, 2) predmeti o kojima je skupština rešavala i njezina

rešenja, kao i način glasanja te broj glasova za i protiv kod poimeničnoga glasanja i 3) predmeti za koje skupština još posebno reši da se uvede u zapisnik. U zapisnik se upisuju imena govornika za i protiv, a govori se ne pišu u zapisnik, ako ih govornici napisane ne predlože sekretarima odmah posle sednice. Sekretari ih u tom slučaju prilože zapisniku.

§ 30. Zapisnici se po pročitavanju overovaju na idućoj sednici. Na predlog delegata mogu se vršiti u zapisniku ispravke, o čemu rešava skupština na osnovu § 45 ovog poslovnika.

§ 31. Pre nego što se pređe na dnevni red protsednik može da daje skupštini saopštenja koja su u vezi sa skupštinskim radom.

§ 32. Pravo govora na skupštinama proizlazi iz pravila JUU. Članovima upravnih i nadzornih odbora te stručnim ekspertima može protsednik dopustiti, u slučaju potrebe da daju objašnjenja za skupštinu u predmetima koji se raspravljaju.

§ 33. Niko ne može govoriti na skupštini pre nego što traži i dobije reč od protsednika.

§ 34. Protsednik daje reč po redu prijava, izuzimajući slučajeve kada je ovim poslovnikom drukčije određeno. Protsednik može tražiti da se govornici prijavljuju i listićima. Prijave za reč beleže se po redu na listama govornika 1 za, 2 protiv i 3 u načelu, i te se sve tri liste prijavljenih govornika objave skupštini pre početka same debate.

Članovima uprave daje se reč uvek, kada je traže u cilju objašnjenja stvari o kojoj se debatira.

O tome odlučuje protsednik.

Delegatu koji bi htio da govori o povredi poslovnika, pravila ili dnevnog reda, ako ju je primetio, sa strane predsedništva ili u raspravi daje se reč dok je traži. Njegov govor može trajati najviše 5 minuta, a o tomu istom slučaju ne može govoriti više ni jedan drugi delegat.

Ako i posle protsednikova objašnjenja govornik ostaje pri svom gledištu, da su povredena pravila, poslovnik ili dnevni red, protsednik odmah predlaže skupštini da bez rasprave reši to pitanje.

U slučaju da protsednik primeti da se ta pitanja o povredama učestano ponavljaju u cilju smetanja ili odugovlačenja skupštinskog rada, može on predložiti skupštini, da se takva pitanja više ne pokreću u toku te sednice. Skupština o tome rešava bez rasprave.

Interpelantu, komu je skupština dva puta odbila interpelaciju o povredi pravila poslovnika ili dnevnog reda kao neosnovanu, ne dopuštaju se dalji upiti u tomu pravcu.

§ 35. Delegati se prijavljuju za reč dok protsednik oglasi raspravu o ovom predmetu.

Kod izveštaja pojedinih odbora prijavljuje se za reč dok se odborski izveštaj najavi skupštini. Prijavljuje se lično, usmeno ili pismeno ili posredstvom drugoga delegata. Svaki prijavljeni delegat dužan je ujedno izjaviti, da li će govoriti za ili protiv predmeta, kao i to, da li će govoriti u ime svoga društva, u ime neke grupe delegata i kolike (ako protsednik traži, mora predložiti i pismeno njihova imena), ili u ime svoje lično.

Svaki prijavljeni govornik može svoju reč da ustupi drugom prijavljenom govorniku, ali posle toga nema više prava da traži reč u istom predmetu.

§ 36. Osim članova uprave i izvestilaca u jednom predmetu ne može niko više da govori nego jedamput, osim ako mu to skupština naročito dopusti na predlog protsednika.

Pretres u načelu i pretres u pojedinostima smatraju se kao posebni predmeti.

§ 37. Kad rasprava počne, protsednik će dati reč prvom prijavljenom govorniku za, a potom jednom prijavljenom govorniku protiv, t. j. koliko ih ima. Protsednik će paziti, da posle jednog govornika protiv dade redovno reč jednom govorniku za, odnosno koji govori u načelu. Izvestilac imade prava na zaključnu reč u svakoj debati.

Smučarski tečaj

(Nadaljevanje.)

Gotovo je, da tak tečaj zahteva predvsem reda in discipline, vsaj u času, ki je namenjen izključno vežbanju. In poudariti je treba, da so vsi pokazali za red in disciplino kar največ razumevanja. Učiteljeva beseda in ukaz sta zalegla, čim sta bila izgovorjena. Ob sedmih budnica, ob osmih na vežbališču! Ta ukaz je menda zahteval največ samopremazovanja. Pa je le šlo. Jutranja gimnastika je dala vsem novih sil in razpoloženje za izdatno dnevno vežbanje na smučeh. Vežbanje se je pričelo pri najprimitivnejših začetnih smučskih gibih, to so padanje in vstajanje, preko korakov, vzponov, smuka, pluga, plužev zavore, kristanij, da, prav nič pretirano, do telemarka. V osmih dneh si vse to prisvojiti ni malenkost. Da pa ne bo kdo mislil, da smo ždeli vsak dan od zore do mraka na enem in istem kraju, naj še omenim, da smo v tem času napravili nekaj krasnih izletov, izmed katerih bosta ostala udeležencem dva v trajnem spominu, in sicer na Mrzli Studenc in Galetovec. Za prvega smo porabili skoraj ves dan. Ni bilo sonca, snežilo je. Toda kdo bi pomisljal? Zasneženi in premočeni, pa tudi utrujeni smo po triurnem dričanju prispeli do kantine, ki je bila dobesedno pod snegom. Najbolj so trpeli oni, ki so vkljub prepovedi postrgali drsni na smučeh, zaradi česar se jim je sneg obupno kopitil. S posušenimi in na sveže premazanimi smučmi smo se vrnili v poldrugi uri nazaj na Gorjuše. Strmine in ride v Globači niso prizanašale. Ena smuč se je polomila. Pa kaj zato? Drugo jutro je že z diplomno znova zadržala po

snegu. In kako pomosna je bila na to! Izlet je zahteval napora, toda nikogar ni bilo, ki bi zamudil večerno predavanje in jutranjo gimnastiko. Izlet na Galetovec nam je pa pokazal vse pokluške lepote gozda, napor pa je bil nagrajen s krasnim razgledom. Panorama z Galetovca se ne da opisati. Na nasprotni strani vse Karavanke od Peča do kamniških planin, proti vzhodu Mežaklja, Ratitovec, Blegaš vse do Krma, proti jugu dolga vrsta Črne prsti, na zahodu pa je stal vneč triglavskega pogorja nekoliko zavrt v meglo. Smuknili smo po senožetih in v mraku smo bili doma — na Gorjušah. Nedeljska karavana tridesetih smučarjev je bila kaj impozantna. Mnogo jih je bilo, ki so se vozili prvič na smučeh k maši. Na koro smo pomagali vnetim gorjuškim pevcom s tenorji, soprani in basji, zaradi česar je bila vsa pozornost cerkve obrnjena na kor. Edinstveno silvestrovanje, ki je bilo tudi v tečajnem programu, bo ostalo vsem nepozabno. Torkarjeva domačija je žarela od veselja in razpoložnosti. Ko je velik kravji zvonec oznanil polnoč in prihod novega leta, je izšel zvezek glasila gorjuških smučarjev. Te »cajtunge« nosijo do malega vsa zgodovino učiteljskega smučskega tečaja. List je bil bogato ilustriran, pa tudi pesmi, posvečenih raznim genialnim tečajnim smučarjem, ni primanjkovalo. Malokdo se je spomnil na jutranjo gimnastiko, in kdor se je, se je vdal v božjo voljo.

Poseben del tečajnega programa so tvorila večerna predavanja, ki so imela po svoji snovni plati predvsem ta namen, da so pokazala in odprla pot do vseh tistih spoznanj in vrlin, ki so najnuj potrebna vsakemu pravemu smučarju. Preko zgodovine smučanja na splošno in še prav posebej zgodovine smu-

čanja pri nas smo slišali zanimive stvari o smučki opremi, pri čemer se je gledalo predvsem na to, da se uporablja pristna domača smučka terminologija, o vrstah snega, mažah in mazanju smučji, potem o alpskem smučanju, nevarnostih v gorah, ki preže dan na dan in katerih žrtev lahko postane vsak, ki hodi po kraljestvu belih žena nepoučen in z zaprtimi očmi, po čemer smo prišli do prve pomoči, kateri je bil namenjen en večer za teorijo, drugi za prakso. Skoraj romantično razpoloženje je bilo vsak večer v Gorjuški šoli, ko so posedli šolske klopi — sami učitelji in učiteljice in so ob svitu petrolejke pazljivo poslušali. Še to naj bo omenjeno, da so se vabilu odzvali tudi domačimi, katere je predvsem zanimala prva pomoč.

Predzadnji dan smo imeli priprave za lov na lisice. Senzacija dneva. Izbrali smo najboljši par, ga opremili z repi, za kar so služile navadne rute in ga pognali skozi špalir zasledovalcev, ki ni štedil s kepami. Pol ure za tem so bili spuščeni zasledovalci. Solnce je prijetno sijalo in omogočalo razgled in zasledovanje. Med tem, ko so lovili lisice in lisjaka, so pripravljali pri Torkarju past. V snegu so skopali meter in pol globoko, tri metre dolgo in en meter široko jame, jo pokrili z vejami in nanje nasuli snega, da se ni nič ločila od okolice. Na obeh straneh jame je bil meter visok sneženi zid. Past je bila pripravljena. Sledilo je mrzlično uganjanje, kako se bo odločila usoda lisice in lisjaka. Po dveurni gonji pridejo prva poročila: Lisica ujeta. Kmalu za tem: Lisjak se je ujel. Svečan sprejem je bil pripravljen. Morala sta skozi snežna vrata, pri čemer jima je seveda zmanjkalo tal in oba sta ostala v pasti. Takrat je pričelo deževati snega od strani in vzvišja

kakor na sodnji dan. Zmagovalca prav za prav — zmagovalci, sta prejeli nagrado, vsaka po eno — klobaso.

Zadnji dan! Slovo. Težko je bilo. Gorjušanom, s katerimi smo živeli v naravnost bratskih odnosih, je bilo morda še težje kot nam. Tako dobrih ljudi ni mnogo na svetu. Vsak je nesel s seboj kakšen spominček z Gorjuš. Ali čedro ali jurčka, ali tabakiro, če pa tega ne, pa coklece. Same gorjuške specialitete. Naše vrle kuharice pa so naredile še vsakemu pristni gorjuški pušle. Za odhodnico smo zapeli našo gorjuško himno:

Moj fantič je v Gorjuše vandrov...
naš Torkar je njegov patron...

Moj fantič je v Gorjuše vandrov...
moj fantič se ga smučat šel...

Zastoj sem ga doma čakala...
v Gorjušah si je drugo zbral...

Preko Ogorelka in Mrzlega Studenca smo se vrnili na Bled, kjer nas je čakal že naš dobri Peter z vso prtlljago. Zapeli smo tisto: »Oj zdaj gremo... nazaj še pridemo.« Peter si je obrisal solzo, krepko stisnil vsakemu roko in šel počasi, pred volom stopajoč, nazaj — v Gorjuše.

Blejski zvon želja se je oglašil. Prisluhnili smo mu. Naše želje so bile: Prihodnji božič spet na Gorjuše. Takrat pa, če Bog da, bo stal v tem prelepem pokluškem raj — učiteljski smučarski dom.

Šef + mah.

§ 38. Ako delegat traži reč radi ispravke svoga govora, koliko je taj dao povoda kakvom nesporazumu, ili izazvao potrebu lične odbrane, onda će mu se dati reč odmah po svršetku govora prethodnika. U tom slučaju govornik ne može govoriti duže od 5 minuta, i može pored lične odbrane ispravljati samo pogrešno navedene činjenice iz svoga govora.

Koliko predsednik smatra da dotični delegat nije izazvan drugim govornikom, on mu neće dati traženu reč. Ako delegat nije zadovoljan predsednikovim rešenjem, o stvari odlučuje skupština bez rasprave.

Ako je više govornika izazvano na ličnu odbranu ili ovakva objašnjenja, predsednik će im davati reč po redu prijave.

Ovim se paragrafom ne mogu koristiti delegati koji su prekidanjem i upadicama izazvali govornika da o njima govori, odnosno da na njihov izazov reagira. Svaki govornik u pravilu mora govoriti s mesta određenoga za izvestioce, osim kada govori o poslovniku ili u ličnoj stvari, odnosno ako daje kratka objašnjenja i pitanja tada, može da govori i sa svoga mesta.

§ 39. U načelnoj raspravi govori delegata koji govore u ime grupe mogu trajati najduže 20 minuta, govori ostalih delegata mogu trajati najduže 5 do 10 minuta. U posebnoj raspravi mogu govori delegata koji govore u ime grupe trajati najduže 10 minuta, a govori ostalih delegata 5 minuta.

U ime jedne te iste grupe mogu govoriti u istoj stvari najviše dva delegata.

Pod grupom se razume najmanje 10 delegata, čija imena predlaže govornik zajedno s prijavom za reč, i to pismeno i sa potpisima onih u čije ime govori.

§ 40. U načelnoj debati može skupština zaključiti u slučaju potrebe, koliko će vremena trajati specijalna debata. Ovo se odlučuje bez diskusije. Na predlog 1/3 delegata glavne skupštine, 30 delegata banovinske skupštine i 15 članova sreske skupštine može skupština većinom glasova rešiti da se rasprava zaključi. Pre toga imaju pravo govoriti još po jedan delegat za i protiv, te izvestilac i predstavnik uprave.

§ 41. Govornik može govoriti samo o pitanju, koje je na dnevnom redu. U govorima se ne mogu dirati stvari privatnoga života i ličnih prilika, kao ni međusobnih zvaničnih odnosa.

U debati je zabranjeno doslovno čitanje govora ili referata. Isto tako je zabranjeno iznošenje dokumenata koji nemaju veze s predmetom. Predsednik poziva govornika da se drži predmeta, ako se od njega udalji. Posle drugoga poziva a prilikom trećega slučaja oduzima predsednik govorniku reč.

Osim predsednika niko drugi ne može prekidati govornika niti ga opominjati na red.

Zabranjeno je svako smetanje slobode govora.

Ko smeta slobodu govora, predsednik ga poziva na red, i to se beleži u zapisnik. Ako to čini koja grupa, označuje se u zapisnik i ta grupa.

§ 42. Sednice skupštine zaključuje predsednik uz njezin pristanak, objavivši dnevni red, dan i sat naredne sednice.

Red poslova u sednici.

§ 43. Sreske i banovinske skupštine počinju čitanjem zapisnika prethodne sednice, ako zapisnik nije overovljen po skupštinskim overovačima kojih je u tom slučaju 3—5. Svaki punopravni član skupštine ima pravo pregledati zapisnik prethodne sednice. Na pitanje predsednika, da li ko šta ima da primeti na zapisnik, ako niko ništa ne primeti, predsednik objavljuje pre prelaza na dnevni red da je zapisnik primljen. Na glavnoj se skupštini u pravilu čitaju zapisnici.

Ako ko daje primedbu zapisniku, onda se postupa po §§ 29 i 30 ovog poslovnika. Debata o zapisniku može da traje najviše 1/4 sata.

§ 44. Pre prelaza na dnevni red, uprava i predsedništvo odgovaraju na interpelacije predane po pravilniku. Rasprava na kratka pitanja može da traje najduže 1/4 sata, a o saopštenjima se ne vodi debata.

Uprava može davati svoja saopštenja na sednici u svako vreme.

Podnošenje predloga za skupštinu.

§ 45. Predloge skupštini mogu podnositi društva i sekcije kao zaključke upravnih odbora i zborova, te izvršni, upravni i glavni odbor.

Svaki predlog mora da bude podnesen pismeno sa obrazloženjem i navodom zaključka sreske ili banovinske ili glavne skupštine, i kao i s ishodom glasanja o tomu predlogu.

Delegati mogu podnositi svoje posebne predloge samo pismeno, isto ako ih sopotpiše na glavnoj skupštini 50, a na banovinskoj i

sreskoj 1/3 punopravnih članova; po potrebi predsednik ima prava da ustanovi taj broj glasanjem.

Predlogi upravnih odbora, društava i sekcija moraju biti predani najmanje 10 dana pre skupštine; izuzimaju se odluke banovinskih skupština, ako se ne drže barem deset dana pred glavnu skupštinu.

§ 46. Svaki predlog upućuje predsedništvu nadležnom skupštinskom odboru.

Za opširnije predloge mogu se izabrati naročiti odbori po odredbama ovog poslovnika. Skupština rešava za svaki slučaj napose.

Kad predlog i izveštaj dođe na dnevni red, o njemu se prvo otvara načelna debata. Po tom se glasa, da li se predmet u načelu prima ili ne prima.

Ako se predlog u načelu prima, skupština raspravlja njegove pojedine odeljke (glave), o po tomu se ponovno glasa o predlogu u celini.

Splošne vesti

— Sklep I. polletja na narodnih šolah in proslava Sv. Save. Po odredbi kraljevske banke uprave je zaključek prvoga polletja zadnje sotoho in januarju za razdelitvijo dijaških knjizice po rednem pouku ob 11. uri pri dopoldanskem, odnosno ob 15. uri pri popoldanskem pouku. Ker pade letos zadnja sobota in januarju na 27. januarja, katerega dne se ima vršiti ob pouka prostem dnevu tudi proslava Sv. Save, je odredjeno, naj vsa šolska vodstva združijo zaključek I. polletja s proslavo Sv. Save. Po službi božji naj se vrši primerna proslava skupno za vsa šola in občinstvo, po proslavi pa je razdeliti mladini dijaške knjizice.

— Banovinska zaloga šolskih knjig in učil v Ljubljani bo izdala v začetku leta 1934. »Stalež šolstva in učiteljstva ter prosvetnih ustanov v dravski banovini po stanju 1. januarja 1934. Stalež bo obsegal vse šole, tečajne in prosvetne ustanove v banovini s podrobnimi podatki krajev, šol, tečajev in učiteljstva s statistiko vseh kulturnih ustanov v kraju, srezu in banovini.

— Šolski časopis. Odbor za sestavo poizkusne številke šolskega časopisa pri sekciji JUU za dravsko banovino prosi vse tovariše in tovarišice, ki žele sodelovati v tej številki, ki bo izšla v prvi polovici letošnjega marca, naj dostavijo rokopise na naslov tov. Jožeta Zupaničiča, učitelja na osnovni šoli v Litiji. Rok do 1. februarja t. l.

— Streleške družine so dobile svojo koračnico. Pred kratkim je izšla nova slovenska skladba »Streleška koračnica« za moški zbor, katero je skomponiral na besedilo g. A. Mohorja, tajnika streleške družine v Mariboru, profesorica drž. učiteljske šole Ervina Popas v Mariboru, in jo tudi sama založila. Skladba je bojevit, melodiozna in lahko izvedljiva, da jo zamorejo proizvajati tudi podeželske streleške čete. Z ozirom na dejstvo, da je to skladba namenjena strelecem in je nositeljica jugoslovanske nacionalne ideje, jo vsem streleškim družinam toplo priporočamo. Da je nabava v večji množini tem lažje mogoča, je cena izvodu le 5 Din. Dobiva se v samozaložbi skladateljice v Mariboru, Maistrova 3.

— Narodne pesmi z napevi. Nabral in uredil za štiri enake glasove Janko Zirovnik. Druga preurejena izdaja v dveh zvezkih. — I. zvezek. — Natisnila in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani 1933. Pred več nego 50 leti je takrat mladi, za vse lepo in dobro navdušeni, vsestransko delavni učitelj Janko Zirovnik na pobudo glasbenega učitelja skladatelja Antona Nedvedča zbiral narodne pesmi, ki so v kratkih presledkih izšle v 4 zvezkih žepne oblike. Znani Zirovnikov pevski zbor v Št. Vidu nad Ljubljano je pridno in vztraj-

no gojil narodno pesem in z njo žel velike uspehe. Zirovnikove zbirke narodnih pesmi že nekaj let ni več dobiti na knjižnem trgu. Na pogosto povpraševanje po njej je Učiteljska tiskarna v Ljubljani založila drugo, pomnoženo in preurejeno izdajo v dveh zvezkih male osmerke. Prvi zvezek je ravnokar te dni izšel. V njem je 123 narodnih napevov na 183 straneh. Vse pesmi so sestavljene za štiri moške glasove v prosti, enostavni harmonizaciji brez vseh modernih primesi in izumetničenj tako, kakor jih poje naš preprosti narod, kakor jih pojó naši fantje v poletnih večerih na vasi, pri ženitovanjih, gostijah ali k naboru gredé. Cena kartoniranemu I. zvezku je 50 Din, v polplatno vezanemu 56 Din.

— Blagajniške knjige za krajevne šolske odbore. Upravitelji, poslovodje in blagajniki krajevnih šolskih odborov sprašujejo po novih blagajniških knjigah, ki bi bile v skladu s predpisanimi tiskovinami za sestavljanje proračunov in obračunov. Dobili smo pojasnilo, da so bile do sedaj predpisane le nove tiskovine za proračune in obračune. Za poslovne knjige pri krajevnih šolskih odborih ni bila podana še nobena odredba. Kakor smo se informirali, je zadeva v proučevanju in bodo prejela šolska upraviteljstva in krajevni šolski odbori svoječasno potrebna navodila.

— Šolskim vodstvom oddaja »Sadjarstvo in vrtnarstvo« v Ljubljani za čtivo pri pouku iz sadjarstva in vrtnarstva posamezne številke »Sadjarja in vrtnarja« po znižani ceni 100 števk za 10 Din. Naročite čim prej in naznanite, po koliko želite enakih števk. Sezite hitro po ugodni priliki, dokler je še kaj zaloge in izbire. Večjim naročnikom se bo dodalo nekaj jubilejnih števk za pridne in revne učence.

— Stalež vsega šolstva in učiteljstva ter kulturnih ustanov v dravski banovini se pripravljajo in ga izda ter založi Banovinska zaloga šolskih knjig in učil v Ljubljani v začetku marca t. l. Ker bo vseboval »Stalež« osebne podatke in kulturni pregled vasi, sreza in banovine, ne dvomimo, da si ga naroči sleherni šola, pa tudi mnogi posamezniki.

— Esperanto v šole in prakso. Ze v več državah je esperanto vpeljan v šole kot neobvezen predmet. Ko bi se pa esperanto vpeljal v vse šole kot obvezen predmet, bi se koristilo niti preceniti ne dale. Pomislimo samo, koliko jezikov mora znati vsak, ki se peča s trgovino, industrij. Zato se je že večkrat sprožila misel, vpeljati kak mednarodni jezik kot obvezen jezik v vse šole v vseh državah. Ze pred Društvom narodov se je to vprašanje načelo (L. 1922.), pa stvar je bila črtana z dnevnega reda. Ni pa seveda s tem zadeva bila odpravljena s sveta. L. 1922. se je na pobudo dr. Privat-a sklicala naučno-

tehnična konferenca za vpeljavo esperanta v šole. Ta konferenca je vzbudila veliko pozornost vseh javnih krogov. Naslednje leto se je vršila slična konferenca v Benetkah. L. 1925. je Mednarodno Esperantsko Udruženje (Universala Esperanto Asocio) organiziralo dve slični konferenci v Parizu. Prva se je bavila s vprašanjem »Esperanto in znanost«, druga pa, pod predsedstvom Trgovske Zbornice v Parizu, je sklicala trgovaških krogov, da obravnavajo o tem vprašanju. 400 trgovaških zbornic je poslalo svoje zastopnike, navzoči so bili delegati raznih gospodarskih udruženj, zastopani so bili velesejmi in II držav je poslalo na to konferenco svoje vladne zastopnike. Na to konferenco so vabljeni vsi: trgovaške zbornice, predsedniki velesejmov, gospodarska udruženja vseh vrst, trgovaške šole, strokovne organizacije, tujskoprometne organizacije, paroplovne in zrakoplovne družbe, radio-družbe, hotelirji, potem šole vseh vrst od najnižjih do najvišjih, filmska podjetja, učiteljska in proforska udruženja, prosvetna društva itd. Ta konferenca naj pokaže vedno večje zanimanje za esperanto in uglađi pot v šole. Dunajska radio-postaja bo vsako sredo zvečer (21—22) objavljala važne novice glede te mednarodne konference.

Osebne zadeve

— Napredovali so učitelji(-ce): v IX. skupino: Kutin Elizabeta iz Boh. Bistrice; Znidarčič Anzelma iz St. Vida; Kramer Franc iz Blance; Bizjak Mirko iz Gor. Radgone; Novak Matilda iz Prevorja; Kraje Justina od Sv. Antona; Keržin Stefan iz Krvave peči; Slokar Rastislav iz Bogojine; Kosović Suzana iz Beltincev; Rihar Rozalija od Sv. Miklavža; Korban Anton iz Fokovcev; Dolžan Egidija iz Vač; Mrše Rozalija iz Tržišča; Podboj Stanislava iz Zibike; v VIII. skupino: Vardjan Vida iz Podzemlja; Kodrič Leopoldina od Sv. Marjete ob Pesnici; Gaber Ana iz St. Vida pri Planini; Horvat Albina iz Dol. Lendave; Roje Anzelma iz Hotize; Sinko Justina iz Križevcev; Kus Marija iz Loma; Ornik Cecilija iz Sv. Vida; Potočnik Sonja iz Petrovc; Štiglic Jožefa iz Rečice ob Savinji; Zen Vladimira iz Toplic; Drobnič Angela iz Loškega potoka.

Učiteljski pravnik

— Kazni zaradi neopravičenih šolskih zamud. V zadevi postopka pri odmeri in izvršitvi kazni za neopravičene šolske zamude je odločilo ministristvo prosvete z odločbo z dne 1. januarja 1934 O. N. br. 82.114 za primere, da ostane rubežen brezuspešna, ker kaznovana stranka nima nobenega premoženja in stranka tudi ne pristane na izpremenbo denarne kazni v delo na šolskih ali občinskih poslih nastopno:

»Točko 8 razpisa ministristva prosvete O. N. br. 12.087 z dne 23. feb. 1933 (IV No 4011/I) je tolmačiti sledeče:

Siromašni roditelji in skrbniki, kateri nočejo ali absolutno ne morejo plačati kazni v denarju, morajo denarno kazen odložiti na občinskih ali šolskih poslih, računajući višino dne, kakor je to določeno v zadnjem odstavku točke 8 razpisa ministristva prosvete O. N. br. 12.087 1933.«

Iz navedene odločbe ministristva prosvete sledi z ozirom na zadevna določila § 61. zakona o narodnih šolah, da je pristopiti k izvršitvi kazni z delom na šolskih ali občinskih poslih ne glede na to ali ubožni starši pristanejo na izpremenitev denarne kazni v delo na občinskih ali šolskih poslih.

— Ali dobi šola za čas od 1. I. 1933. do 31. III. 1934. dvanajstine? A. A. v B.

Odgovor: Ker znaša Vaš šolski proračun za I. 1933. Din 9500—, je upravna občina

Drobiž iz učiteljske torbe

(Nabral —nč—)

Naše časopisje je povsem spregledalo dogodek, ki so ga pa zabeležili vsi zagrebški listi: z rešenjem vrhovnega sodišča je bil končan spor okrog imovine, ki je bila last bivšega Saveza hrvatskih učiteljskih društev. Kasacijsko sodišče je odločilo, da je po likvidaciji SHUD njegov pravni naslednik zagrebska sekcija JUU. Ta je sedaj že nastopila pravice do »Hrvatskega učiteljskega doma« na trgu kralja Aleksandra in »Hrvatskega učiteljskega konvikta« v Klaičevi ulici. Brat-ski zagrebški sekciji JUU pa je bila izročena ob tej priliki tudi ostala imovina, ki jo je bivši likvidacijski odbor SHUD izročil za čuvanje okrožnemu sodišču (hranihne knjizice, blagajniške knjige, gotovino i. dr.) Sekcija JUU je pričela te dni že s popravilanjem Hrvatskega učiteljskega doma, koder so najpoprej uredili učiteljsko čitalnico. Na pomlad pa bodo temeljito preuredili obe svoji stavbi.

Slovaška Matica je največja prosvetna ustanova naših severnih bratov Slovakov. Praznovali so nedavno 70 letnico njenega obstanka. Zanimivo je, da je M. S. l. 1875. madžarska vlada razpustila, njeno imovino v znesku več stotisoč goldinarjev pa zaplenila in osnovala iz te vsote v Budimpešti društvo za pomadžarenje Slovakov. Nad tem se je zgrajal ves kulturni svet. Madžarski teror pa ni uničil pomembne narodne institucije, ki si je postavila za cilj širjenje prosvete, proučevanje jezika in zbiranje narodne folklore. Danes šteje Slovaška Matica sedem centralnih

in 137 krajevnih odborov. Vsega članstva pa je preko 20.000. Ima 3.000 krajevnih knjižnic in v njih 150.000 knjig. Zlasti uspešno delo je razvila MS po ustanovitvi CSR. Po prevratu so imeli nad 10.000 predavanj ter 1000 akademij in raznih svečanosti. Gledališka centrala Slovaške Matice beleži, da prirejajo v njej večletni diletantski odri letno čez 4.000 predstav.

Lepe številke kažejo sijajen kulturni razmah, od kar se je Slovaška rešila budimpeštanskega tiranstva in ji je v CSR omogočeno svobodno kulturno življenje. Odveč bi bilo poudarjati, da je Slovaško učiteljsko med najbolj agilnimi delavci in funkcionarji v M. S.

Pred dnevi so priobčili prestoljniški dnevnik osmrtnice za trgovcem Vasom Dukovičem, ki jih je podpisal: »Zadužbinski odsek ministristva prosvete«. Za naše prilike vsekakor neobičajen pojav. Globlja stran te zadeve pa je taka-le:

V vzhodnem delu naše države imajo šole in ostale kulturnoprosvetne ustanove mnogo, mnogo naklonjenih podpornikov. Domala vsaka šola ima po enega ali več »dobrotvorov«, ki so s svojimi volili podprli razmah prosvete.

Svojimi domačih krajev pa dobrotvori ne pozablajo niti takrat, če jih je življenjska pot zanesla daleč od doma, čez veliko lužo, kjer jima je zaslajala srečna zvezda. Tipičen primer prosvetnega podpornika nam nudi Vasa Dukovič iz Risan v Boki Kotorski, ki je pred tedni umrl v Denveru v državi Koloradu (Združene države Severne Amerike). Kot sin majhne trgovaške družine je obiskoval najprej osnovno šolo v domačem kraju.

Za tem ga je stric poslal v svet, da izpopolni nauke v trgovski stroki. Sreča mu je bila mila. Ustanovil se je v Denveru, glavnem mestu države Kolorado, koder je začel uspešno trgovati. Poštenemu in vrlému Jugoslavanu pa so sčasoma ponudili tudi vodilna mesta v raznih denarnih, trgovaških in industrijskih zavodih. Med svetovno vojno je pomagal Jugoslovenskomu odboru in je bil med največjimi dobrotniki, ki so pomagali graditi Jugoslavijo. Po vojni je bogato podprl svojo ožjo domačijo. Občini Risan je dal na razpolago mnogo denarja, da je lahko zadostila svojim potrebam. Večen spomenik pa mu je zgradba »Narodni dom«, koder imajo svoje prostore vse domače risanske nacionalne ustanove. Preveč bi bilo naštevati, če bi hoteli navesti vse podpore cerkvam in samostanom, zabeležimo pa naj, da je ustanovil Dukovič »zadužbino«, ki jo opravlja naše prosvetno ministristvo ter znaša 5 milijonov dinarjev. Iz tega zneska se šola letos 50 gojencev, ki posejajo najrazličnejše učne zavode. S svojimi velikodušnimi štipendijami, ki omogočajo mladini iz Zetske banovine nadaljnje šolanje, si je postavil večkratni dolarski milijonar najlepši spomenik. Prav zato mu je naročil zadužbinski odsek našega prosvetnega ministristva časopisne osmrtnice, da proslavi s tem spomin našega velikega narodnega dobrotnika.

Na zblizevanju z bratsko Bolgarijo delujejo vse naše prosvetne ustanove. V SSS je bilo sprejeto že tudi bolgarsko telovadno društvo »Junak«. Zadnjič so posetile Beograd bolgarske intelektualke, katerim so priredili prisrčno pozdravno manifestacijo na Kolarčevi univerzi. Kakor doznavamo, so se

že tudi podvzeli koraki za zblizanje med našim JUU in BUS Jugoslovenskim učiteljskim udruženjem in Bolgarskim učiteljskim Sva-zom. Tega koraka bo vesela vsekakor vsa naša in bolgarska nacionalna javnost.

Nekaj števk iz prosvetnega življenja v sosednji Bolgariji. V letih 1879. do 1888. je bilo le 1936 osnovnih šol, danes pa imajo: 2 univerzi, (ena je državna in ima nad 5.000 slušateljev. Univerza ima vse fakultete, razen tehnične). V Sofiji imajo tudi Umetniško in pa Muzičko šolo, Višjo zadružno šolo in dve Visoki učiteljski šoli (odgovarjata našim Višjim pedagoškim šolam). Ostalih prosvetnih zavodov je v državi (kakor kažejo zadnje številke): 98 gimnazij z 31.389 dijaki, 170 gospodarskih šol — 20.000 gojencev, 36 strokovnih šol s 5.300 dijaki, 1258 progimnazij s 134.342 učencev, 5700 osnovnih šol s 477.000 učencev. Za primerjavo maj služiti ta ugotovitev: Leta 1880. je bilo pismenih prebivalcev 21%, leta 1932. pa je poraslo število na 57,86%. (Statistika z dne 1. jan. 1932 izkazuje v kraljevini 6 milijonov prebivalcev, 85% od tega je Bolgarov, 350.000 je Turkov, ki so se pa že naturalizirali.)

Izmed važnejših kulturnoprosvetnih ustanov navajam: Bolgarsko kraljevsko akademijo, Bolgarski arheološki institut, Bolgarski narodni arheološki muzej, Bolgarski etnografski muzej, Kraljevski prirodoslovni muzej, 23 bolgarskih mest pa ima lastne muzeje, koder hranijo starine iz najdavnijih časov bolgarske zgodovine ali pa iz zgodovine drugih narodov, ki so živeli na ozemlju današnje Bolgarske.